

УДК 338.432:631.115

ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА

І. Гаврилюк, асистент, М. Сторонський, ст. викладач,

Г. Періг, здобувач

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Однією з основних складових аграрного ринку є продукція тваринництва, завдяки якій відбувається забезпечення населення основними видами продукції харчування тваринного походження. Скотарство є важливою галуззю сільського господарства. Воно забезпечує надходження на ринок таких важливих продуктів харчування, як м'ясо і молоко, постачає сировину для переробної галузі. Особливо напруженою останніми роками є ситуація із забезпеченням населення м'ясом і молоком та продуктами їх переробки. Значною проблемою є якість м'ясної та молочної продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання виробництва і забезпечення населення основними продуктами харчування викладено у працях П. Березівського, О. Гудзинського, П. Саблука, І. Топіхи, О. Шпичака та інших, проте низка проблем розвитку аграрного ринку залишається невирішеною.

Постановка завдання. Наше завдання – висвітлити сучасний стан формування ринку продукції тваринництва та окреслити шляхи подальшого його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Важливість розвитку скотарства зумовлена тим, що галузь відіграє виключно важливу роль у забезпеченні населення незамінними за своїми якісними властивостями продуктами, насамперед молоком та яловичиною. Оскільки потреба в їжі найперша потреба людини, то пріоритетним є ринок продовольчих товарів, а серед них продуктів скотарства [1, с. 189-190].

Від розвитку ринку продукції тваринництва залежить забезпечення населення високоякісними продуктами харчування тваринного походження, підвищення конкурентоспроможності тваринницької галузі та гарантування продовольчої безпеки держави.

Із визначенням попиту та пропозиції на ринку тваринницької продукції сьогодні існують труднощі. Через постійне скорочення поголів'я худоби, значне зменшення виробництва м'яса і молока, низьку купівельну спроможність більшої частини споживачів попит на цю продукцію обмежений і має тенденцію до зменшення, особливо власного виробництва, внаслідок чого скорочується рівень споживання у розрахунку на одну особу. Аналогічна ситуація на ринку продукції тваринництва і у Львівській області, де помітна значна нестача сировини для переробних підприємств, а через високі ринкові ціни знизився рівень споживання м'яса та молока населенням області.

Простежується тенденція до збільшення виробництва м'яса у Львівській області в усіх категоріях господарств. Протягом 2006–2010 рр. виробництво м'яса збільшилося на 12,8%, яловичини і телятини зменшилося на 80,1%, свинини зросло на 13,7%, конини, баранини і козлятини залишилися на тому самому рівні.

Проаналізуємо, як змінювалися обсяги виробництва продукції скотарства у Львівській області (табл. 1).

Протягом 2006–2010 рр. у галузі скотарства окреслилась тенденція до зменшення поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств на 78,2%, у тому числі корів – на 73,0%. У сільськогосподарських підприємствах великої рогатої худоби зменшилося на 66,9%, корів – у 7,5 р. і у 2010 р. становило 28,6 тис. голів, корів – 10,8 тис. голів. У господарствах населення відзначено тенденцію до зменшення поголів'я на 79,6%, у тому числі корів на 72,8%.

Динаміку поголів'я великої рогатої худоби у господарствах усіх форм власності показано в табл. 2.

У системі заходів щодо стабілізації розвитку тваринництва основне завдання – нарощування поголів'я та підвищення його продуктивності.

Таблиця 1

Динаміка виробництва продукції скотарства в усіх категоріях господарств у Львівській області, тис. т*

Показник	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2010 р. до 2006 р., %
1	2	3	4	5	6	7
М'ясо (у забійній масі), тис. т						
М'ясо всіх видів	90,2	98,5	105,8	107,5	115,1	12,8
Яловичина і телятина	41,3	41,2	38,5	36,3	33,1	80,1
Продовження табл. 1						
1	2	3	4	5	6	7
До загальної кількості м'яса, %	45,8	41,8	36,4	33,8	28,7	
Свинина	21,5	22,2	21,8	24,8	31,5	14,7
До загальної кількості м'яса, %	23,8	22,5	20,6	23,1	27,4	
Баранина і козлятина	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	100,0
До загальної кількості м'яса	2,2	2,0	1,9	1,9	1,7	
Конина	1,9	1,8	1,7	1,7	1,9	100,0
До загальної кількості м'яса, %	2,1	1,8	1,6	1,6	1,6	
Молоко, тис. т						
Молоко всіх видів	892,3	813,4	731,3	682,5	656,2	73,5

*Розраховано на основі джерела [3].

Це дасть змогу поповнити ринок і забезпечити населення молоком і м'ясом за науково обґрунтованими нормами (відповідно 380 і 83 кг на душу населення на рік). Загальною вимогою до господарств усіх форм власності на теперішньому етапі є збільшення продажу м'яса і молока за рахунок зростання товарності. Для цього необхідно збільшити питому частку постачання цих продуктів на ринок через заготівельні організації, переробні підприємства, організації споживчої кооперації.

Таблиця 2

Динаміка поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств на початок року в Львівській області, тис. гол.

Категорія господарств	Група тварин	Рік					2010 р. до 2006 р., %
		2006	2007	2008	2009	2010	
1	2	3	4	5	6	7	8
Господарства всіх категорій	Велика рогата худоба, всього	362,7	353,3	317,5	299,8	283,7	78,2
	У т.ч. корови	235,4	215,1	192,1	177,7	171,7	73,0
Продовження табл. 2							
1	2	3	4	5	6	7	8
Сільськогосподарські підприємства	Велика рогата худоба, всього	40,6	39,4	31,9	28,6	27,2	66,9
	У т.ч. корови	14,3	13,7	11,6	10,7	10,8	75,5
Господарства населення	Велика рогата худоба, всього	322,1	313,9	285,6	271,2	256,5	79,6
	У т.ч. корови	221,1	201,4	180,5	167,0	160,9	72,8

*Розраховано на основі джерела [3].

Це навіть за умови обмежених існуючих обсягів виробництва м'яса та молока, але підвищення рівня товарності дасть змогу збільшити ринкові ресурси.

До основних напрямів вирішення проблем формування ринку продукції тваринництва належить: створення інтегрованих структур виробництва молочної та м'ясної продукції; забезпечення належного ветеринарного обслуговування тваринництва; створення сприятливих умов до залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у галузь; забезпечення підтримки особистих селянських, фермерських господарств у веденні тваринництва; створення сировинних зон переробних підприємств і заготівельних пунктів; будівництво нових великотоварних ферм із використанням технології безприв'язного утримання тварин із цілорічною однотипною годівлею; першочергове виділення земельних ділянок для будівництва та розвитку аукціонів живої худоби і птиці, гуртових ринків сільськогосподарської продукції, агроторгових домів і сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів [2, с. 55-56].

Висновки. Отож, за рахунок збільшення обсягів виробництва тваринницької продукції буде досягнуто: зниження ринкових цін; збільшення рівня споживання населенням молока, м'яса та яєць, що наблизить їх до рекомендованих норм споживання; підвищення ефективності виробництва та конкурентоспроможності основних видів продукції тваринництва; створення додаткових робочих місць у сільській місцевості; зростання доходів сільського населення; поліпшення ситуації на ринку продукції тваринництва.

Бібліографічний список

1. Березівський П. С. Ефективність виробництва і формування ринку продукції скотарства в Карпатському регіоні / П. С. Березівський. – Львів : Укр. технології, 1998. – С. 189 – 190.
2. Гречкосій В. В. Формування ринку продукції тваринництва / В. В. Гречкосій, І. Г. Гуров // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Вип. 1. – 2011. – С. 55 – 56.
3. Тваринництво України : стат. зб. – К. : Держкомстат України, 2010. – 239 с.

Гаврилюк І., Сторонський М., Періг Г. Формування ринку продукції скотарства

У статті розглянуто сучасний стан формування ринку продукції скотарства та основні напрями поліпшення його розвитку. Проаналізовано динаміку поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств на початок року та як змінювалися обсяги виробництва продукції скотарства у Львівській області.

Ключові слова: аграрний ринок, інфраструктура ринку, тваринницька продукція.

Gavrilyuk I., Storonskyi M., Perig G. Formation of cattle breeding market

The article reviews the current state of the market forming of cattle breeding and guidelines to improve its development. The dynamics of cattle farms of all categories at the beginning of the year and as varied output of livestock products in the Lviv region.

Key words: agricultural market infrastructure market livestock products.

Гаврилюк И., Сторонский М., Периг Г. Формирования рынка продукции скотоводства

В статье рассмотрено современное состояние формирования рынка продукции скотоводства и основные направления улучшения его развития. Проанализирована динамика поголовья крупного рогатого скота во всех категориях хозяйств на начало года и как менялись объемы производства продукции скотоводства во Львовской области.

Ключевые слова: аграрный рынок, инфраструктура рынка, животноводческая продукция.